

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Účastník: Mgr. Ing. Jan Chmelař, ČIŽP, OMOB a CITES, os. č. 11024

Místo pracovní cesty: Brusel, Belgie

Datum: 12. 11. - 27. 11. 2022

Časový průběh cesty:

12. 11. 2022 – odlet z Prahy

12. 11. 2022 – přílet do Panamy

13. 11. 2022 – zasedání stálého výboru, registrace na konferenci, koordinace delegací EU

14. – 25. 11. 2022 – Zasedání signatářů dohody CITES - Conference of Parties 19 (dále jen CoP), zasedání výborů, hlasování o návrzích, zasedání pracovních skupin

26. 11. 2022 – odlet z Panamy

27. 11. 2022 – přílet do Prahy

Anotace (stručný výsledek cesty):

Ve dnech 14. – 25. 11. 2022 se v Panamě konalo zasedání signatářů mezinárodní dohody CITES koordinované sekretariátem CITES spolu s ministerstvem pro životní prostředí Panamské republiky.

Sekretariát CITES pořádá CoP každé 3 roky za účelem hlasování o změnách ve znění dohody, vydávání rezolucí a rozhodnutí a o zařazení nových druhů živočichů a rostlin na seznamy tvořící přílohy dohody CITES, případně přeřazení druhů mezi přílohami. Sekretariát následně schválené návrhy implementuje do dohody CITES.

Na konferenci bylo přítomno přes 2500 účastníků zastupujících přes 160 signatářských států, rovněž byly přítomny mezinárodní organizace, pozorovatelé z nevládních organizací a média. EU se účastnila konference jako účastník spolu se svými 27 členskými státy.

Na programu CoP bylo přes 100 návrhů (pracovních dokumentů) a 52 návrhů na zařazení/přeřazení druhů živočichů a rostlin na seznamy tvořící přílohy dohody CITES. Celkem se návrhy týkaly téměř 600 druhů. Prezentace návrhů, diskuze a případné hlasování probíhalo simultánně ve dvou výborech. Výbor 1 diskutoval a hlasoval o návrzích obecnější povahy, zejména v oblasti strategie, implementace (Compliance) a vymáhání (Enforcement) dohody CITES. Výbor 2 diskutoval a hlasoval o návrzích týkajících se konkrétních druhů či vyšších taxonomických jednotek, zejména pak o návrzích na zařazení/přeřazení druhů v rámci příloh dohody CITES.

Delegace ČR byla organizována MŽP ČR a obsahovala zástupce všech složek věnujících se dohodě CITES: výkonný orgán (MŽP), vědecký orgán (AOPK ČR) a kontrolní a sankční orgán (ČIŽP). Dále byli v delegaci zastoupeni členové výzkumné skupiny věnující se problematice CITES (Centrum environmentálně forenzních věd, PřF UK). Delegace ČR měla za úkol zejména koordinovat a reprezentovat EU vzhledem k probíhajícímu předsednictví ČR, dále v rámci diskuse a hlasování prosazovat zájmy ČR a EU. Rovněž členové delegace působili jako experti v rámci jednotlivých návrhů, pracovních dokumentů a pracovních skupin.

Mgr. Ing. Jan Chmelař jakožto zástupce kontrolního a sankčního orgánu CITES ČR (ČIŽP) působil v rámci delegace jako expert na vybraných dokumentech s tématem Enforcement/Compliance, koordinoval pozice členských států EU na výboru 1 a zapisoval průběh konference na výboru 1, přičemž konfrontoval zápis se zápisem sekretariátu CITES pro opravy případných chyb.

Výstup CoP 19 byl velmi pozitivní pro zájmy ČR a EU, naprostá většina klíčových návrhů byla schválena plénem výborů 1 a 2, případně hlasování proběhlo ve prospěch EU a jejích členských států. Klíčové návrhy, kde ČR a EU byla v opozici, se prosadit nepodařilo. Rovněž delegace ČR v rámci svého předsednictví výborně koordinovala delegace jednotlivých členských států EU. Rovněž pozitivní výsledek CITES CoP 19 připravil půdu pro 15. CoP k úmluvě o Biologické Diverzitě, konající se v prosinci 2022 v Montrealu.

Podrobný popis vybraných výsledků:

The EU and its Member States acted on the basis of a Council decision adopted on 14 November 2022. The objectives of the EU and its Member States were met:

- Role úmluvy CITES jako nástroje k regulaci s neudržitelným mezinárodním obchodem s mořskými živočichy byla posílena zařazením téměř 100 druhů paryb (např. celá čeleď Carcharinidae) a 3 druhů mořských okurek na seznam druhů v přílohách úmluvy.
- Byla posílena role úmluvy CITES v ochraně lesů, více než 150 druhů dřevin bylo zařazeno na seznam druhů v přílohách úmluvy.
- Na seznam druhů v přílohách dohody CITES byla zařazena řada druhů masově importovaných do EU jako domácí mazlíčci. Zejména se jedná o zástupce obojživelníků a plazů. Tato změna má zajistit udržitelnost obchodu s danými druhy a pomoci v boji s ilegálním obchodem s nimi.
- Návrh zavést nulové exportní kvóty pro hrocha obojživelného (*Hippopotamus amphibius*), zařazeného do přílohy II úmluvy CITES, pro komerční účely byl zamítnut. Ani přes snahu EU o navržení alternativ, které by lépe pomohly chránit ohrožené populace druhu, nebyl žádný z návrhů přijat.
- Po dlouhé diskuzi byl přijat návrh pro překlad webových stránek sekretariátu, klíčových dokumentů a tlumočení během CoP do tří dalších jazyků: arabštiny, čínštiny a ruštiny.

CoP 19 potvrdila, že přístup EU předkládat návrhy ve spolupráci se státy, kde se předmětné druhy vyskytují, přináší nejlepší výsledky. Jednotné vystupování a hlasování EU přináší velmi silnou vyjednávací pozici. EU a její členské státy v návaznosti na CoP 19 musejí implementovat rozhodnutí a závazky plynoucí z konference, zejména změnami v přílohách nařízení Rady (ES) Č. 338/97.

Cestovní zpráva předložena dne: 29. 12. 2022

Zpracoval: Mgr. Jan Chmelař, Oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES

Schválil: RNDr. Jindřich Novák, Ph.D., vedoucí oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES